

Södertörns högskola | Institutionen för kultur och lärande
Kandidatuppsats 15 hp | Svenska C | Höstterminen 2015
Kommunikatörsprogrammet

Ska vi börja med och snacka lite om det så kallade näthatet kanske?

- En samtalsanalytisk studie om en podcast och en tvodd

Av: Anna Lönnberg Stafström
Handledare: Karin Milles

Abstract

I denna uppsats genomför jag en samtalsanalys på två samtal med samma samtalsdeltagare, ett ur en podcast och ett ur en tvodd. Podcasten som analyseras heter *Moa&Matilda* och tvodden heter *Tvodd med Moa och Matilda*. De drivs båda av Moa de Bruin och Matilda Magnisson. Materialet är valt utifrån att båda samtalen förs av samma personer, behandlar ungefär samma ämne under samma tidsperiod. Syftet med uppsatsen är att se om, och i så fall hur, samtalen skiljer sig från varandra. Det som analyseras är initiativtagande, samtidigt tal, uppbackningar och talutrymme. Jag vill också se om någon av deltagarna fungerar som samtalsledare och om man ser i samtalet att de är medvetna om lyssnaren/tittaren hemma.

Jag har valt att transkribera 20 minuter av varje samtal. Jag kommer fram till att talutrymmet är närmast identiskt i båda samtalen. Det förekommer fler uppbackningar och mer samtidigt tal i tvodden jämfört med podden. I podcasten har samtalsdeltagarna delat upp uppgifterna en programledare vanligtvis har. Moa för samtalet framåt och kontrollerar innehållet medan Matilda är en flitig uppbackare. I tvodden är Moa något mer aktiv, tar fler initiativ och är en flitigare uppbackare och detta gör att hon skulle kunna fungera som samtalets ledare. Att samtalsdeltagarna tar hänsyn till lyssnarna/tittarna syns ibland i samtalet i form av metakommentarer, att de nämner varandra med namn och vissa formuleringsval.

Nyckelord: samtalsanalys, podcast, tvodd, uppbackning, samtidigt tal, talutrymme, initiativ

Engelsk titel: Maybe we should start by talking about the so-called cyber hate? A conversation analysis about a podcast and a vodcast.

Titelcitat hämtat från: *Tvodd med Moa och Matilda*, avsnitt 7.

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Disposition	1
2. Bakgrund.....	1
2.1 Podcast	2
2.2 Tvodd	2
3. Teori och tidigare forskning.....	3
3.1 Teori.....	3
3.1.1 Samtalsanalys	3
3.1.2 Turtagning och överlappning.....	3
3.1.3 Uppbackningar.....	5
3.1.4 Kontext	6
3.1.5 Offentliga privatsamtal.....	7
3.2 Tidigare forskning	8
3.2.1 Talat språk i media.....	8
3.2.2 Uppbackningar i radio	9
3.2.3 Turtagning, uppbackningar och överlappande tal på tv.....	11
4. Syfte och frågeställningar	11
4.1 Syfte.....	11
4.2 Frågeställningar	12
5. Material	12
5.1 Podcasten Moa&Matilda.....	13
5.2 Tvodd med Moa och Matilda	13
5.3 Transkription.....	14
5.3.1 Transkriptionsnyckel.....	14
6. Metod	15
6.1 Talutrymme	15
6.2 Initiativ.....	16
6.3 Uppbackningar.....	17
6.4 Samtidigt tal.....	18
7. Resultat och analys.....	18
7.1 Talutrymme	18
7.2 Initiativtagande.....	19
7.3 Samtidigt tal.....	22

7.4 Uppbackningar.....	25
8. Diskussion	28
8.1 Framtida forskning.....	32
9. Slutsatser	32
Källförteckning.....	34
Primärmaterial.....	34
Tryckta källor	34
Elektroniska källor	35
Bilaga 1. Lista ur Tvodd med Moa och Matilda	38

Tabellförteckning

Tabell 1: Talutrymme.....	19
Tabell 2: Initiativtagande	22
Tabell 3: Tillfällen samtidigt tal.....	25
Tabell 4: Fördelning av uppbackningar (totalt antal inom parantes).....	27
Tabell 5: Variation av uppbackningar	28

1. Inledning

Det blir allt vanligare att lyssna på podcast som underhållning i vardagen. Man kan sitta på tunnelbanan med en podd i hörlurarna, lyssna samtidigt som man diskar eller när man vill ha underhållning som inte kräver någon ansträngning. Det är ett väldigt flexibelt medium där användaren själv väljer hur och när de vill lyssna. Allt som krävs är en internetuppkoppling, en produkt som kan spela upp ljudfiler och viljan att leta upp rätt podcast. Idag har 1,53 miljoner svenskar mellan 16 och 80 år någon gång lyssnat på en podcast och 450 000 svenskar lyssnar en gång i veckan (Djerf 2014).

Podden har även flyttat in i tv-format och kallas då tvodd. Trots att tvodden är långt ifrån lika välkänd som sin föregångare har många framgångsrika poddare också börjat arbeta med tvoddar. Några av dessa är Amanda Schulman och Hannah Widell, Sandra Beijer och Michelle Pino och inte minst de som figurerar i denna studies material: Matilda Magnisson och Moa de Bruin.

Att så många människor vill lyssna på främmande personer som pratar om sina liv och åsikter är fascinerande och samtalen i dessa medier är ännu i princip outforskade. Därför kommer jag i denna uppsats att undersöka just samtalen i ett avsnitt av en podcast och en tvodd för att se om samtalen skiljer sig från varandra, och i så fall vilka skillnader som går att se. Analysvariablerna jag kommer att undersöka är initiativ, samtidigt tal och uppbackningar.

1.1 Disposition

I detta avsnitt kommer jag gå igenom uppsatsens disposition. I nästkommande avsnitt redogör jag för mediernas bakgrund, följt av teori och tidigare forskning. Därefter finns syfte med frågeställningar samt material och metod. Detta följs av analys och diskussion och uppsatsen avslutas med en sammanfattande slutsats. Anledningen till att jag valt att disponera uppsatsen på detta vis är att jag anser att man behöver ha en viss förkunskap för att kunna ta till sig mitt syfte och mina frågeställningar. Denna kunskap får man genom att läsa de teoretiska utgångspunkterna och den tidigare forskningen och jag har därför valt att placera syftet efter dessa avsnitt.

2. Bakgrund

I detta avsnitt kommer jag att redogöra för vad en podcast och en tvodd är, samt för deras historia.

2.1 Podcast

En podcast är en fil med innehåll som kan spelas upp på en dator eller andra digitala hjälpmedel som kan spela upp ljud, exempelvis en iPod (Jham, Duraes, Strassler & Sensi 2007, s. 278).

Poängen med en podd är att mottagaren själv bestämmer när hen vill lyssna. Det engelska ordet podcast började användas 2004 och är en sammanslagning av orden *iPod* och *broadcast* (Jham, Duraes, Strassler & Sensi 2007, s. 278). I Sverige används både det engelska ordet och den svenska översättningen poddradio. Förkortningen podd är också vanligt förekommande. Idag finns hundratusentals podcaster tillgängliga utan kostnad på iTunes (Apple 2015).

Det finns många fördelar med podcast som kan ha påverkat att det blivit så populärt. En fördel är att det är lätt att nå ut till en stor grupp människor. Det räcker med att man har en internetuppkoppling för att kunna lyssna på en podcast. Dessutom kan mottagaren, som tidigare nämnt, själv välja när och hur hen vill lyssna till podden. För avsändaren är det dessutom relativt billigt att göra en podcast (Jham, Duraes, Strassler & Sensi 2007, s. 279).

Podcastens föregångare är radion. 2005 påbörjade Sveriges Radio en försöksperiod med poddradio då 1,3 miljoner radioprogram laddades ner till datorer under åtta månader (Helmersson u.å.). Idag släpper många poddare en ny podcast varje vecka, en princip som bygger på tv-tablå-principen vilket innebär att lyssnaren vet när ett nytt avsnitt kommer (Weibull & Wadbring 2014, s.199).

2.2 Tvodd

Ordet tvodd kom med på Institutet för språk och folkminns nyordslista år 2014. Det definieras som ”podsändning med rörlig bild” och ordet är en sammanslagning av tv och podd (Institutet för språk och folkminnen 2014). Den engelska termen är vodcast, en sammanslagning av orden video och podcast. Det är en form av webb-tv, som man själv aktivt väljer att man vill se. Enligt Isabell Andersson och Sebastian Folcker (2014, s. 48) hanterar ofta tvoddare sina samtalsämnen på ett lättillgängligt och enkelt sätt. Samtalen är ofta personliga även om de behandlar ett stort och viktigt ämne (Andersson & Folcker 2014, s. 48).

Det svenska public service-bolaget för tv heter Sveriges Television, förkortat SVT, och de har satsat på tvoddar vid flera tillfällen. Exempelvis fanns det tio olika tvoddar att välja mellan under hösten 2014. Varje tvodd hade upp till tio avsnitt och sändes via webbtjänsten SVT Flow. Under augusti 2015 minskade traditionellt tv-tittande jämfört med samma månad 2014, samtidigt som

tittandet på webb-tv ökade (Mediemätning i Skandinavien 2015). Detta kan tänkas motivera SVT till att fortsätta med liknande satsningar.

3. Teori och tidigare forskning

I detta avsnitt kommer jag gå igenom teoretiska utgångspunkter som är viktiga för att förstå min studie. Dessa utgångspunkter är samtalsanalys, turtagningsregler, uppbackningar, kontext och offentliga privatsamtal. Därefter följer tidigare forskning som berör relevanta ämnen.

3.1 Teori

3.1.1 Samtalsanalys

Samtalsanalys undersöker hur vi gör när vi samtalar med varandra (Norrby 2014, s. 13).

Conversation analysis är en form av samtalsanalys som ofta förkortas CA, vilket även jag kommer göra i fortsättningen. CA utvecklades på 1960-talet då sociologer började intressera sig för vardagliga samtal och de frågade sig "Vad gör vi när vi pratar med varandra?" och "Varför säger vi detta nu?" (Ekström & Moberg 2008, s. 89).

Nyckelpersonerna i CA brukar sägas vara Harvey Sacks, Emanuel Schegloff och Gail Jefferson (Goodwin & Heritage 1990, s. 283). Harvey Sacks utvecklade sina analyser av samtal i ett antal föreläsningar, som nu finns utgivna i boken *Lectures on conversation* som finns i två volymer (Ekström & Moberg 2008, s. 119). Det CA vill göra är att beskriva social organisation genom att undersöka regler, procedurer och konventioner som gör social interaktion möjlig (Goodwin & Heritage 1990, s. 283).

På senare tid har det blivit vanligare att använda CA i forskning om samtal i medier (Ekström & Moberg 2008, s. 89). Många radio- och tvprogram bygger på samtal och analyser av dessa gör att vi kan få nya insikter om hur programmen är organiserade (Ekström & Moberg 2008, s. 89-90). Det finns många aspekter man kan analysera i ett samtal men genom att titta på turtagning i ett mediesamtal kan man exempelvis urskilja interaktionsmönster som är typiska, eller för den delen otypiska, för en viss sorts program.

3.1.2 Turtagning och överlappning

När vi talar följer vi omedvetet inlärda mönster. Det är oftast en person åt gången som talar, och övergångarna mellan talarna är väl koordinerade trots att turernas storlekar och dess ordning varierar (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 699). Det finns olika enheter en talare använder

sig av för att skapa en tur, exempelvis en sats, en fras eller ett ord (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 702). Detta kallas för turkonstruktionsenhet och är alltså materialet som bygger upp en tur (Norrby 2014, s. 124). När en person tar turen så har den rätt att inneha den under en turkonstruktionsenhet. När denna enhet tar slut uppstår en turbytesplats där det är möjligt för andra samtalsdeltagare att ta över turen (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 703).

En deltagare i ett samtal kan också bli tilldelad turen. Detta kan ske på två sätt: den nuvarande talaren väljer vem som ska ta turen härnäst eller genom självval (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 703). Om talaren varken tilldelar turen till en annan deltagare eller öppnar för självval så kan denne, men behöver inte, fortsätta sin tur (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 704). Ett exempel på hur en talare fördelar turen vidare kan ses nedan.

Exempel 1.

83. Mo: sådär (.) har du upplevt det nångång? matilda
84: Ma: ja ska vi börja me och snacka lite om de så kallade
85. näthatet kanske

En turbytesplats, även kallat responspunkt, är en lämplig tidspunkt för lyssnaren att ta ordet (Linell & Gustavsson 1987, s. 18). Om lyssnaren inte tar ordet vid denna punkt kan talaren fortsätta sin tur men det är ofta svårt att höra om talaren hade intentionen att ge upp turen till lyssnaren (Linell & Gustavsson 1987, s. 18). Linell och Gustavsson (1987, s. 19) refererar till Duncan (refererad i Linell & Gustavsson 1987, s. 19) när de räknar upp kännetecken på att ett yttrande nått en turbytesplats: avslutande av grammatisk enhet, att talaren använder fallton eller stigton, förlängning av slutstavelse, uttryck som *va*, *eller hur* och *du vet* samt att talaren slutar gestikulera.

I CA finns det ett preferenssystem som innebär att en respons kan vara prefererad eller disprefererad. Om ett yttrande är prefererat eller inte har inget att göra med samtalsdeltagarnas egna tycken utan det handlar om hur responsen är uppbyggd (Heritage & Atkinson 1984, s.53). En prefererad respons brukar vara enkelt uppbyggd och snabbt producerad medan en disprefererad respons ofta har pauser, tvekljud och talaren försöker många gånger linda in budskapet (Heritage & Atkinson 1984, s.53). Ett exempel på en disprefererad respons kan vara att tacka nej till en inbjudan. Även om det är en inbjudan till en middag hos någon man ogillar vill man ändå ge en förklaring till varför man inte kan komma och därmed linda in avböjningen.

Som tidigare nämnt är det vanligast att man talar en person i taget. Detta beror på att när man påbörjar en turkonstruktionsenhet får man rättigheten att vara ensam talare fram till nästa turbytesplats (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 706). Det förekommer dock att flera samtalsdeltagare talar samtidigt. Detta kallas överlappande tal eller samtidigt tal, och jag kommer använda dessa uttryck synonymt i denna uppsats.

Enligt Schegloff (2000, s. 10) är de flesta tillfällen då överlappande tal uppkommer väldigt korta, men ibland kan de pågå under en längre tid. Många överlappningar är resultatet av missöden och störningar i produktionen av prat. Om överlappningen sker vid ett självval är det den som först utser sig själv till talare som har rätt till ordet, vilket också kan orsaka överlappande tal då alla deltagarna vill ta ordet först (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 706). Överlappningen kan också bero på att talaren lägger till något oväntat där övriga deltagare hade väntat sig en turbytesplats eller att talaren artikulerar den sista delen i sin turkonstruktionsenhet på ett sätt mottagaren inte förutsett (Sacks, Jefferson & Schegloff 1974, s. 707).

Nedan finns ett exempel på hur överlappande tal kan ske när samtalspartnern tror att en turbytesplats ska uppstå.

Exempel 2.

557. Ma: det känns ju som en utdöende grej [de kan ju inte]
558. Mo: [ja jag tror inte] de gör
559. nyproduktion av sånna grejer

3.1.3 Uppbackningar

En uppbackning är ett yttrande som funktionellt karaktäriseras av att lyssnaren visar för talaren att hen hört och uppfattat budskapet och uppbackningen fungerar också som en signal för talaren att fortsätta sin tur (Linell & Gustavsson 1987, s. 63). Exempel på yttranden som kan fungera som uppbackningar är *mm*, *aa*, *okej*, med villkoret att de inte sägs som respons till en fråga eller begäran.

Ibland kan det vara svårt att se om yttrandet är en uppbackning eller en minimal respons, men något som tyder på att yttrandet fungerar som en uppbackning är om talaren försätter sin tur utan att hejda sig eller byta ämne (Linell & Gustavsson 1987, s. 64). En minimal respons är exempelvis när *ja*, *nej*, *mm* eller liknande fungerar som svar på en fråga (Linell & Gustavsson 1987, s. 58).

Uppbackningar kan ha flera funktioner i ett samtal. De kan fungera som fortsättningssignal som berättar för talaren att hen ska fortsätta tala (Green-Vänttinen 2001, s. 157). Kvitteringar är en form av uppbackningar som talar om att lyssnaren har förstått och accepterat det talaren sagt (Green-Vänttinen 2001, s. 175). Genom att använda uppbackningar kan man också visa om man håller med eller att man inte gör det (Green-Vänttinen 2001, s. 207). Uppbackningar kan också fungera som avslutare. Genom att upprepa en uppbackning kan man signalera till talaren att denna ska ge upp turen (Green-Vänttinen 2001, s. 184).

3.1.4 Kontext

Kontext är enligt Heritage (1984 s. 242) något som finns i talet då allt vi säger är kontextberoende och kontextförnyande. Det innebär att när vi säger något gör vi det i förhållande till vad som redan sagts, men det vi säger påverkar samtidigt kontexten för nästkommande yttrande. Strikt CA intresserar sig bara för vad som kan ses i denna inre kontext och detta har lett till att CA blivit kritiserat då vissa menar att det krävs ett vidare kontextbegrepp än så (Norrby 2014, s.45). Det vidare kontextbegreppet innebär att man även intresserar sig för faktorer som deltagarnas ålder, kön och grupptillhörigheter och yttre faktorer som var samtalet äger rum (Norrby 2014, s. 45). Goodwin och Duranti (1992, s.3) menar att olika uppfattningar kring kontext kan vara användbart vid olika tillfällen.

Ett vanligt argument om kontext är att det inte går att förstå och kunna beskriva en händelse utan att ta hänsyn till vad som ligger bakom situationen, exempelvis gemensamma kunskaper och kulturella aspekter. Kontexten är alltså en ram som ger möjlighet att kunna tolka situationen på ett rimligt sätt (Goodwin & Duranti 1992, s. 3). Goodwin och Duranti (1992, s. 4) poängterar att det är viktigt att man ska utgå från analyspersonernas perspektiv när man analyserar situationens kontext.

Jag kommer att ha en vidare syn på kontext i denna uppsats än vad CA traditionellt har. Som Norrby (2014, s. 45) skriver har CA blivit kritiserat på grund av den snäva kontextsynen och jag är beredd att hålla med. Anledningen till det är att jag anser att det är stor sannolikhet för att yttre faktorer har påverkan på hur vi uppför oss. Människan är anpassningsbar och jag anser att det är högst troligt att faktorer som exempelvis miljö och deltagarnas förkunskaper har stor betydelse för hur samtalet blir.

3.1.5 Offentliga privatsamtal

Samtal som vanligtvis definieras som privatsamtal figurerar numera också i massmedia. Det finns fyra typer av offentliga privatsamtal: det förtroliga samtalet, det vardagliga småpratet, det ämnesbundna småpratet och det privata offentliga samtalet (Mårtensson 1989, s. 87-88).

Det förtroliga samtalet handlar om väldigt personliga ämnen och när dessa sker i media är det ofta mellan en anonym hjälpsökande och en professionell rådgivare. I det vardagliga småpratet behandlas just vardagshändelser och annat som inte brukar förväntas ha intresse för andra än samtalsdeltagarna. Det ämnesbundna småpratet innebär att pratet till viss del är förberett och repeterat men själva formen och den avspända tonen gör att det ändå räknas som vardagligt småprat. Till den sista gruppen, det privata offentliga samtalet, räknas samtal som förs då privatpersoner ringer och ställer frågor eller diskuterar med politiker eller makthavare inför mediets publik (Mårtensson 1989, s. 87-88).

Samtal i media är speciella då de riktar sig till två olika mottagare, dels samtalspartnern men också den publik som tittar eller lyssnar på samtalet hemifrån. Dessa samtal kännetecknas av att samtalsdeltagarna interagerar med varandra på ett sätt som gör att budskapet riktas både till de övriga parterna och till publiken. Deltagarna får alltså göra en dubbel mottagaranpassning. Den dubbelriktade kommunikationen mellan samtalsdeltagarna blir som en enkelriktad kommunikation till publiken (Nylund 2000, s. 80).

Heritage (refererad i Mårtensson 1989, s. 92) menar att det vanligtvis är den person som ställer frågan som är mottagaren av svaret men att detta blir annorlunda i mediasamtal. Heritage (refererad i Mårtensson 1989, s. 92) analyserar nyhetsintervjuer och kommer fram till att reportern ofta avsäger sig rollen som mottagare till förmån för tittarna genom att undvika uppbackningar, svarsord och utrop. Däremot menar Mårtensson (1989, s. 93) att de offentliga privatsamtalen skiljer sig från de traditionella samtalen i media genom att programledarna istället använder många uppbackningar och stöttar sin samtalspartner.

Som tidigare nämnt delar Mårtensson (1989, s.93-94) in offentliga privatsamtal i fyra kategorier. Här redogör jag närmare för de två kategorier som berör min studie. I det vardagliga småpratet finner Mårtensson att man undviker ämnen som kan leda till oenighet, man diskuterar sådant som gör att den positiva bilden av verkligheten bibehålls. Även om samtalsdeltagarna blir oense om vilket fotbollslag som är bäst är de ändå överens om att fotboll är bra. Detta är typiskt för småprat då deltagarna undviker konfrontationer under den avgränsade tid som samtalet pågår.

Det ämnesbundna småpratet innebär att deltagarna på förhand vet vilka ämnen de ska tala om. Denna kategori skiljer sig från de andra typerna av offentligt privatsamtal just för att det är förberett (Mårtensson 1989, s. 98-99). Man vill att publiken ska få intrycket av att samtalet är naturligt och spontant. Mårtensson (1989, s. 99) menar att vi omedvetet följer mönster när vi samtar till vardags och att det ämnesbundna småpratet aktivt vill efterlikna sådana samtal. Hon menar också att skaparen av ämnesbundet småprat måste reflektera över vad som får ett samtal att verka naturligt och vardagligt (Mårtensson 1989, s. 99).

Poddsamtal brukar vanligtvis kännetecknas av att samtalet förs i en vardaglig form. Ofta är samtalsämnena förbestämda men samtalsdeltagarna försöker få samtalet att kännas genuint. Som jag tidigare nämnt förs även tvoddsamtal vanligtvis på ett enkelt och lättillgängligt sätt. Samtalsämnena är troligtvis förbestämda även i tvoddsamtal. Båda samtalsformerna skulle därför kunna gå in under kategorin ämnesbundet småprat.

3.2 Tidigare forskning

Eftersom både podcasten och tvodden är relativt nya medier finns det ännu inte särskilt mycket forskning kring dem. Under den engelska termen vodcast finns det en del forskning om tvoddar, men den har uteslutande pedagogisk inriktning och är därför inte relevant för min studie. Det finns ett par kandidatuppsatser som berör språket i poddar. Exempelvis jämför David Karlsson (2013) en podcast med ett radioprogram för att kunna identifiera hur man talar i de båda medierna. Han vill veta om man talar vardagligt eller institutionellt och hur programmens relation till publiken ser ut. Ytterligare ett exempel på en kandidatuppsats som behandlar samtal i poddar är Pernilla Landgrens (2014) uppsats där hon analyserar två poddavsnitt för att sedan jämföra dessa med varandra. Hon studerar samtidigt tal, avbrott, introduktion av samtalsämnen och samtalsuppdelning för att få fram eventuella skillnader och likheter.

Jag vill dock luta mig på tyngre forskning när jag gör min studie. Därför har jag valt att istället redovisa för forskning om talat språk i media, uppbackningar i radio samt turtagning och uppbackning i tv. Jag anser att denna forskning är relevant för min studie då författarna undersöker samma analysvariabler som jag, dessutom i medier som ligger nära de jag undersöker.

3.2.1 Talat språk i media

Ian Hutchby (2006, s. 1) skriver om talat språk i mediasammanhang i sin bok *Media Talk – Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Han koncentrerar sig på talat språk i olika

program på tv och radio som alla har stort mått oförberett tal. Programmen kan vara förplanerade men själva talet sker inte utifrån manus. Hutchby (2006) använder samtalsanalys och kritisk diskursanalys för att göra sin studie. Han gör analyser av pratshower på tv där han bland annat undersöker hur publiken deltar i programmen samt hur konfrontation sker. Han analyserar också inringningar till radioprattprogram samt rådgivande program.

I radioinringningarna analyserar Hutchby (2006, s. 81-82) hur inringaren tar upp det ämne hen vill tala om samt vilka tillvägagångssätt programledaren har för att utveckla en diskussion med inringaren. Han finner att inringaren ofta legitimerar sin rätt att uttala sig om ämnet, exempelvis ”Jag var på demonstrationen igår och jag vill förklara för dina lyssnare om varför vi gjorde som vi gjorde” (min översättning) (Hutchby 2006, s. 84-85). Han kommer också fram till att i radioinringningar sker turtagningen mer avslappnat än i exempelvis nyhetsintervjuer (Hutchby 2006, s. 164). Däremot får programledaren möjligheten att ifrågasätta inringarens åsikt i varje samtal, något som är en värdefull argumentationstaktik som därmed inringaren inte får tillgång till (Hutchby 2006, s.89-90).

På vissa tv-program där debatter uppstår är det inte självklart hur talarna gemensamt orienterar sig mot den åhörande publiken (Hutchby 2006, s.164). De gör alltså ingen tydlig dubbel mottagaranpassning. Samtidigt ser man i programledarens turer att de sker med publiken i åtanke, både den fysiskt närvarande och de som sitter hemma (Hutchby 2006, s.164). Som exempel använder han en sekvens ur ett diskussionsprogram där två kvinnor hamnar i en dispyt om graviditet och pappor. Diskussionen är livlig och en av kvinnorna anklagar den andra att ha tre pappor till sitt barn när programledaren bryter upp det hela genom att säga ”Vänta. Vänta. Tanisha, hur fungerar det där? Att en dotter har tre pappor?” (min översättning). Denna mening bryter upp den högljudda diskussionen men fungerar samtidigt som ett skämt till publiken, och mycket riktigt följs yttrandet av publikens skratt (Hutchby 2006, s. 73-74).

3.2.2 Uppbackningar i radio

Maria Green-Vänttinen (2001) har skrivit avhandlingen *Lyssnaren i fokus – En samtalsanalytisk studie i uppbackningar*. När avhandlingen skrevs tyckte Green-Vänttinen att uppbackningar i svenskan var ett relativt outforskat samtalsfenomen och ville därför göra en samtalsanalytisk studie som enbart inriktade sig på detta (Green-Vänttinen 2001, s. 17). Hennes huvudsakliga fokus är att undersöka hur helsingforssvenskar använder verbala uppbackningar. Detta gör hon genom att undersöka ljudinspelningar av sju samtal i tre olika genrer: samtal vid middagsbjudningar, radiosamtal samt mötessamtal.

För min studie är hennes resultat om radiosamtal mest intressant och jag kommer därför enbart redogöra för dessa. Green-Vänttinen analyserar tre radiosamtal som är avsedda att avlyssnas av en publik (2001, s. 25). Ett program fungerar som nedräkning till tolvslaget då det sänds under nyårskvällen. Programmet har två programledare, varav den ena inte är finlandssvensk utan rikssvensk. De har dessutom fyra studiegäster som troligtvis valts ut för att representera olika åldergrupper (Green-Vänttinen 2001, s. 25). Programledarna verkar på förhand ha planerat vilka ämnen som gruppen ska behandla, exempelvis föräldraskap och kärlek. Detta program är det mest informella bland materialet (Green-Vänttinen 2001, s. 26).

De övriga programmen är två avsnitt ur samma radioserie. I programmen är det två programledare och tre gäster som deltar i samtalen. I båda avsnitten är gästerna journalister. Samtalen liknar varandra genom att samtalsämnena är förbestämda och att gästerna är inbjudna med ämnet i åtanke. De är dessutom ungefär lika formella, men i ena programmet är samtalsämnet allvarligare och förs inte in på personliga angelägenheter (Green-Vänttinen 2001, s. 27).

Hon fann att bland alla sju samtal i studien så innehöll ett av radioprogrammen minst antal uppbackningar med ett medelvärde på 0,9 uppbackningar per minut. Det var också ett radioprogram som hamnade högst upp på listan. Nyårsnedräkningen, som också var mest informellt, innehöll flest uppbackningar av alla samtal med ett medelvärde på 9,6 uppbackningar per minut. Analysen visade att i alla tre radiosamtal så har programledarna en preferens för uppbackningen *mm* vilket kan bero på att detta är den mest neutrala uppbackningen (Green-Vänttinen 2001, s. 290). Det som också var gemensamt var att det dröjde en tid in i programmet innan deltagarna började använda uppbackningar (Green-Vänttinen 2001, s.284).

Det finns stora skillnader mellan de tre radiosamtalen när det kommer till uppbackningar, både i kvalitativ och i kvantitativ art. I programmet som hade flest uppbackningar använde deltagarna också fler former av uppbackningar jämfört med de andra programmen. De använde både instämmande uppbackningar, interjektionsuppbackningar och nyhetsmarkörer. I det program med minst antal uppbackningar användes mest *mm*-uppbackningar. Det fanns också långa turer utan en enda verbal uppbackning (Green-Vänttinen 2001, s. 293). Det tredje programmet innehöll 2,5 uppbackningar per minut och deltagarna använde både instämmande och interjektionsuppbackningar, men också upprepningar och ifyllningar som fungerade som stödjande lyssnarbidrag (Green-Vänttinen 2001, s. 293). Detta program behandlade det allvarligare ämnet och gästerna var där som yrkesmän.

Sammanfattningsvis fann Green-Vänttinen (2001, s. 331) att användningen av uppbackningar speglar samtalsgenren på flera sätt. Hon menar att uppbackningar vanligen förknippas med vardagliga samtal men att de även har stor vikt i institutionella samtal som radiosamtal (Green-Vänttinen 2001, s.333). Radiosamtalen kännetecknades av att det fanns långa turer där ingen backade upp talaren, främst i början av samtalen. Hon resonerar också kring nyttan av att variera sina uppbackningar och menar att lyssnaren varierar formen på sina uppbackningar för att visa engagemang då mer form ger mer innehåll (Green-Vänttinen 2001, s. 327).

3.2.3 Turtagning, uppbackningar och överlappande tal på tv

Elina Hämmäläinen (2013) gör en samtalsanalys av tre tv-program i sin avhandling pro gradu vid namn *Turtagning, överlappning, skratt och samtalsstöd i tre tv-program*. Hon undersöker hur samtalen förs framåt genom att räkna antalet skratt, uppbackningar och överlappande tal. Hennes material är tre program av intervjuprogrammet *Bettina & där Bettina* i varje avsnitt intervjuar två inbjudna gäster (Hämmäläinen 2013, s. 2-4). Hon anser dock att hennes resultat är svåra att generalisera eftersom materialet är relativt litet, men hon ser individuella mönster i samtalen (Hämmäläinen 2013, s. 61).

Några av de viktigaste mönstren hon identifierade var att när överlappningar uppkom var det ofta med anledning av att den ena deltagaren försökte starta sin tur innan den andra nått fram till en turbytesplats (Hämmäläinen 2013, s. 35-36). Hämmäläinen fann att uppbackningarna ofta skedde vid en turbytesplats, men att överlappande tal ändå uppstod då talaren fortsatte sin tur (Hämmäläinen 2013, s. 40-41). Programledaren använde den neutrala uppbackningen *hmm* mycket, något som Hämmäläinen tror kan bero på de samtalsämnen som behandlas (Hämmäläinen 2013, s. 46).

4. Syfte och frågeställningar

I detta avsnitt går jag först igenom studiens syfte för att sedan presentera dess frågeställningar.

4.1 Syfte

Syftet med denna samtalsanalytiska studie är att undersöka om, och i så fall hur, ett samtal i en podcast skiljer sig från ett samtal i en tvodd. De är båda relativt nya medier och det blir allt vanligare att de som sysslar med podcast också börjar arbeta med tvoddar. Samtal är kontextberoende och det är därför intressant att se om samtal med samma samtalsdeltagare blir annorlunda i ett annat medium. Jag har bestämt frågeställningar utifrån vad som kan skulle kunna påverkas av att samtalet sätts i en annan kontext.

Något som är gemensamt för podcaster och tvoddar är att det ofta inte finns någon uttalad programledare. Samtalsdeltagarna får dela på de uppgifter som en programledare vanligtvis har, bland annat att bestämma samtalets innehåll och föra samtalet framåt. Det är därför intressant att undersöka hur detta sker, om det är en av samtalsdeltagarna som tar på sig rollen som samtalsledare eller om de delar upp ansvaret. Detta vill jag göra genom att se om samtalsdeltagarnas mönster stämmer med Heritages (refererad i Mårtensson 1989) resonemang om mediasamtal eller om de snarare stämmer med Mårtenssons (1989) tankar kring hur en programledare agerar i ett offentligt privatsamtal.

4.2 Frågeställningar

Den här uppsatsen kommer att utgå ifrån följande frågeställningar:

- Vad kännetecknar samtalen i podcasten respektive tvodden?
- Har någon av samtalsdeltagarna tagit på sig rollen som samtalsledare? I så fall, hur syns detta?
- Hur syns deltagarnas medvetenhet om publiken?
- Hur uppkommer överlappande tal i podcasten respektive tvodden?
- Hur backar deltagarna upp varandra i podcasten respektive tvodden?

5. Material

I detta kapitel kommer jag att redogöra för det material jag valt att använda i min undersökning. Materialet består av utdrag ur ett avsnitt av podcasten *Moa&Matilda*, och ett utdrag av tvodden *Tvodd med Moa och Matilda*. Jag har transkriberat 20 minuter ur tvodden medan jag transkriberat 20 minuter och 20 sekunder av podden. Detta på grund av att det fanns två jinglar som upptog ungefär 20 sekunder av transkriptionen, därför valde jag att förlänga utdraget. Anledningen till att jag valde att transkribera 20 minuter var att det kändes rimligt för denna uppsats omfång samt att det är tillräckligt lång tid för att man ska kunna se mönster i interaktionen mellan programledarna. Jag har valt att börja transkriptionen efter att programledarna presenterat sig. Detta beror på att presentationen är väldigt lång i tvodden då de presenterar både sig själva, att de till vardags sysslar med sin podd och vad de ska tala om i dagens tvodd. I podden är presentationen avsevärt mycket kortare men istället ingår en längre jingel i inledningen. Dessutom anser jag att det är troligt att presentationerna är manusbundna och därför har jag valt att utesluta dem.

En av CAs riktlinjer är att det bästa sättet att undersöka samtal är att i detalj undersöka naturligt uppkomna samtal (Ekström & Moberg 2008, s. 95). Mitt material är inte naturligt uppkommet utan det är iscensatta samtal med en del förbestämda ämnen. Dessutom finns det risk att samtalen blivit redigerade och klippta. Jag anser dock att risken för detta skulle påverka mitt resultat är förhållandevis låg då samtalen innehåller stakningar, upprepningar, felsägningar och annat som borde blivit bortredigerat. Dessutom har samtalen en naturlig känsla.

5.1 Podcasten Moa&Matilda

Podcasten *Moa&Matilda* har 250 000 lyssnare i månaden (Bruin 2015). Sedan starten 2013 har de gjort 70 avsnitt av podden som räknas till Barn och familj-kategorin. De talar om ämnen som många kan relatera till. De övergripande ämnena verkar vara förbestämda men det är vanligt att ämnen som upplevs som spontana behandlas. Samtalen brukar gå lugnt till och programledarna behandlar varandra med respekt, exempelvis genom att inte prata i munnen på varandra. Podden spelas in i Moas sovrums (Moa&Matilda avsnitt *Följare* och *avföljare*).

Jag har valt att använda avsnittet *Följare och avföljare* som kom ut den 31 oktober 2014. Anledningen till att jag valde just det avsnittet är för att de behandlar ämnet sociala medier, vilket de även gör i det avsnitt av tvodden som jag har analyserat. Dessutom är det inom samma tidsram vilket minskar risken att resultatet påverkas av att exempelvis programledarnas livssituation förändrats. Att de behandlar liknande ämnen i podden och tvodden är fördelaktigt då det minskar risken för att samtalsämnena påverkar samtalsdeltagarna på olika sätt, och därmed även sättet de talar. Transkriptionen börjar två minuter och tio sekunder in i podden, direkt efter presentation och jingel.

5.2 Tvodd med Moa och Matilda

Tvodd med Moa och Matilda gjordes under senhösten 2014 och fanns då tillgänglig på SVT Flow. Denna tjänst är nu nedlagd och de tio avsnitten finns istället på SVT Play i ett år. Varje avsnitt behandlar ett ämne och upplägget har de lagt upp själva (Gustavsson & Borg 2014). Ämnena som behandlas är alltifrån självförtroende till sociala medier och hets inför julen. Liksom i podden är ämnena lätta att relatera till. Samtalen är även i tvodden lugna och sansade. Den som talar får ofta tala till punkt och det uppstår inga ansiktshotande situationer. Tempot känns ändå något högre än i podden och samtalsdeltagarna förställer rösterna oftare, bland annat för att imitera andra, poängtera något eller för att uttrycka sarkasm.

Jag har valt att analysera avsnitt 7 där de talar om internet och sociala medier. Det kom ut den 8 december 2014 och finns tillgängligt till den 8 december 2015. Som jag nämnt ovan har jag gjort mitt urval genom att se till att både podden och tvodden behandlar liknande ämnen över ungefär samma tid. Transkriptionen startar fem minuter och 45 sekunder in i programmet efter att programledarna hälsat tittarna välkomna och presenterat sig själva och dagens tema.

5.3 Transkription

När man gör en samtalsanalys behöver man hjälp med att överföra talet till skrift, en transkriberingsmetod. Det är viktigt att transkriptionsmetoden är anpassad till samtalstypen men också till analysens syfte. Ett praktiskt sätt att arbeta är att först göra en bastranskription, som sedan görs mer detaljerad i den mån som analysen kräver detta (Norrby 2014, s. 100).

På grund av att man oftast är tvungen att använda tecken för att illustrera talet är en transkription ofta svårläst om man inte har rätt verktyg att tolka den med. Nedan finns därför transkriptionsnyckeln som krävs för att tolka mina transkriptioner. Jag har utgått från Norrbys (2014, s. 110-111) transkriptionsnyckel men jag har gjort några modifieringar. Påpekas bör att samtliga tecken används i de fullständiga transkriptionerna men det är möjligt att något tecken inte återfinns i de urklipp ur transkriptionerna som finns i uppsatsen.

5.3.1 Transkriptionsnyckel

(.)	mikropaus
(0.7)	uppmätt paus
<u>matilda</u>	emfatiskt uttryck
ma:tilda	förlängning av föregående ljud
ma::tilda	ytterligare förlängning
mat-	avbrutet ord
[]	överlappande tal
=	yttranden sammanbundna utan paus
SKRATT	alla skrattar
SKRATTAR	talaren skrattar
NYSER	metakommentar har versaler
matilda	sägs med skratt i rösten
(x)	ohörbart
<matilda>	långsammare takt än övrigt tal
>matilda<	snabbare takt än övrigt tal

?	frågeintonation
.	fallande ton
!	utrop
@	talar med förställd röst
.hh	ljudlig inandning

6. Metod

I detta avsnitt kommer jag redogöra för de analysmetoder jag har valt att använda mig av. Jag kommer kvantifiera en del av mina resultat i denna uppsats. Detta trots att CA har en forskningstradition av att vara kvalitativ. En del forskare har också tagit avstånd från att kvantifiera inom CA. Bland annat menar Schegloff (1993 s. 104) att det är omöjligt att exempelvis undersöka hur mycket någon skrattar då man alltid skrattar åt något. Det kanske helt enkelt inte var något som var roligt i det material man undersöker, medan ett annat samtal mellan samma personer hade fått ett helt annat resultat.

Däremot har forskare också försvarat kvantifiering av resultat i CA-studier med argument om att det finns forskningsfrågor som inte är möjliga att besvara utan att kvantifiera. Exempel på sådana forskningsfrågor är studier som försöker förstå skillnader i kommunikation (Tracy 1993 s. 197). Eftersom jag vill se om, och i så fall hur, samtalen i en podcast och en tvodd skiljer sig från varandra har jag bestämt mig för att använda kvantifiering i min uppsats, trots riskerna som kommer med detta. Som Green-Vänttinen (2001, s. 32) skriver i sin avhandling så möjliggör denna metod vissa jämförelser och ger information om frekvens, något som jag är intresserad av i denna studie.

6.1 Talutrymme

Jag har valt att undersöka hur talutrymmet är fördelat i samtalen. Det gör jag genom att först räkna hur många ord samtalen har totalt för att få en överblick för hur stort materialet är. Det optimala vore om båda transkriptionerna innehöll ungefär lika många ord då det i så fall blir möjligt att göra en rättvis jämförelse mellan samtalen. Jag räknar dessutom antal ord Moa respektive Matilda säger under varje transkription för att få en bild av vem som är mest aktiv i samtalet. När jag räknar orden i transkriptionerna inkluderar jag tvekljud, ohörbara ord, upprepningar och avbrutna ord. Däremot räknar jag inte med skratt.

Jag är medveten om att det finns en problematik i att räkna ord då både långa och korta ord räknas som ett ord trots att det kan ta olika lång tid att uttala. Alltså är det inte garanterat att

antalet ord visar vem som har mest taltid i programmen. Detta är inte ett traditionellt CA-verktyg men jag har ändå bestämt mig för att undersöka talutrymmet i samtalen. Jag har diskuterat för- och nackdelar med kvantifiering i avsnittet Metod och med anledning av att jag vill studera om samtalsens omfattning och samtalsdeltagarnas aktivitet skiljer sig från varandra har jag tagit beslutet att räkna ord. Jag kommer dock vara försiktig med de slutsatser jag drar av detta resultat.

6.2 Initiativ

Att ta initiativ till ett kommunikativt utbyte innebär att man i en social situation riktar ett budskap till en eller flera mottagare (Linell & Gustavsson 1987, s. 21). Initiativtagaren vill ofta ha en muntlig respons av sin samtalspartner och att ta initiativ kan ses som ett försök till att bestämma eller påverka hur samtalet utvecklar sig (Linell & Gustavsson 1987, s. 21). Samtalet kan föras framåt genom att initiativtagaren själv för in nytt innehåll i samtalet eller genom att hen ber sin samtalspartner göra det (Linell & Gustavsson s. 24).

Jag har valt att titta på initiativtagande för att se om en av samtalsdeltagarna styr samtalet mer än den andra. I och med att varken podden eller tvodden har någon uttalad programledare så delar Moa och Matilda den rollen. Därför är det intressant att se om de delar på de uppgifter en programledare vanligen har, bland annat att föra samtalet framåt och kontrollera innehållet i samtalet.

Linell och Gustavsson (1987 s.21) menar att ett initiativ vanligtvis ska få mottagaren att uppmärksamma, känna, inse eller göra något. Detta innebär att det är väldigt svårt att identifiera initiativ då de flesta yttranden går in under någon av dessa kategorier. Jag har valt att se ett initiativ som en synonym till att introducera ett nytt ämne. När ämnet skiftar nämnvärt markerar jag det yttrandet som ett initiativ. Jag räknar alltså inte med ämnesbyten som sker glidande. Nedan finns exempel på situationer som jag räknar som initiativ samt glidande ämnesbyte. I exemplet som visar ett glidande ämnesbyte har Moa och Matilda precis diskuterat varför det kan vara svårt att glädjas med andra när Moa berättar om att hennes vänner är duktiga på det, vilket följs av att Matilda börjar resonera om att hon själv behöver bli bättre på att vara glad för andra. Det är svårt att säga exakt vad som är ämnesbytet och därför har jag valt att inte räkna situationer som denna.

Exempel 3: glidande ämnesbyte (ur podden)

267. Mo: jag har ju sett även i vänskap att mina absolut bästa och
268. riktiga vänner genom åren har ju verkligen varit dom som
269. har kunnat glädjas med mig
270. Ma: mm
271. Mo: när det har gått bra
272. Ma: det ligger ju på något vis kanske i oss alla ibland men
273. att man det här är ju nånting man man måste ju eller jag
274. vet också att jag borde bli bättre på bara att höra av mig
275. till folk som mår bra och ba vad roligt för dig att du mår
276. så himla bra just nu. och det är som sagt lättare när
277. själv mår bra. för då då tänker man såhär >ah jag blev så
278. himla glad< när den skrev det till mig då ska jag skriva

Exempel 4: initiativ (ur tvodden)

80. Mo: men med bloggar och allt det här så kommer ju även (.) en
81. del hat
82. Ma: mm
83. Mo: sådär (.) har du upplevt det nångång? matilda
84. Ma: ja ska vi börja me och snacka lite om de så kallade
85. näthatet kanske

I tvodden finns dessutom två händelser, en lista och ett test, som jag valt att utesluta ur initiatividentifieringen. Jag har inkluderat initiativet till händelserna men inte vad som sker i dem. För att förtydliga föreslår jag att läsaren tittar på bilaga 1 som är ett längre utdrag ur tvoddens transkription. På rad 288 introduceras en lista som pågår fram till rad 459. I denna lista behandlas ett flertal ämnen, men jag anser att dessa initiativ är för manusbundna. Jag har samma argument för att utelämna det test Moa genomför på Matilda. Eftersom Moa testar Matilda är det naturligt och planerat att det är just Moa som ställer frågorna och tar initiativ till vilket ämne de ska behandla härnäst.

6.3 Uppbackningar

I min identifiering av uppbackningar inkluderar jag alla minimala responser som inte fungerar som svar på en direkt fråga eller som ingång till en tur. För att jag ska markera ett yttrande som en uppbackning krävs alltså att den som hade turen innan yttrandet fortsätter sin tur efteråt. Jag räknar också uttryck som *ja men precis, ja exakt, men verkligen* som uppbackningar då de fungerar som instämmande uppbackningar (Green-Vänttinen 2001, s. 128). Jag har också valt att räkna uppbackningar som *aa nä* som en uppbackning trots att det skulle kunna ses som två.

Anledningen till detta är att jag anser att de två orden tillsammans skapar en betydelse som orden var för sig inte gör. I exempel 5 ser vi ett sådant exempel. Genom att säga *aa nä* visar Moa att hon lyssnat, att hon är med på vad Matilda säger men också att hon inte heller är säker på vad en styrkekram är. Om man räknar detta uttryck som två uppbackningar blir betydelsen en annan. Då bekräftar Moa Matildas teori för att omedelbart därefter förkasta den.

Exempel 5: aa nä (ur tvodden)

303. Mo: styrkekram vad är en styrkekram?

304. Ma: en väldigt *hård kram jag vet inte*

305. Mo: aa nä

306. Ma: nä men det är nåt som folk använder när dom ska va såhär

Jag har valt att inte ta med icke-verbala uppbackningar så som nickningar i min analys. Detta beror på att jag i podcasten inte har någon möjlighet att veta om det förekommer icke-verbala uppbackningar och då väljer jag att utesluta dem även i tvodden.

6.4 Samtidigt tal

Jag undersöker samtidigt tal genom att se var detta uppstår och analysera varför det uppkommit. Jag har valt att inte inkludera när lyssnaren skrattar samtidigt som samtalspartnern talar. Jag kommer använda begreppen samtidigt tal och överlappande tal synonymt i både analys och diskussion.

7. Resultat och analys

I detta avsnitt presenterar jag studiens resultat och analys. Avsnittet är uppdelat i fyra delar efter analysvariablerna. Först redovisar jag resultatet av undersökningen av talutrymmet, följt av analyser av initiativ, samtidigt tal och till sist uppbackningar. Jag illustrerar min analys med hjälp av utdrag från transkriptionen, men för att undvika upprepningar diskuterar jag inte samtliga exempel. I slutet av alla delar finns en sammanfattande tabell med resultatet av analysen med syfte att underlätta för läsaren.

7.1 Talutrymme

I tvodden säger samtalsdeltagarna totalt 4102 ord. Moa säger 2212 av dessa och det betyder att Matilda säger 1890 ord. Det är en skillnad på 322 ord. Procentuellt innebär det att Moa talar under cirka 54 % av tvodden medan Matilda innehar turen under cirka 46 %.

I podcasten sägs 4060 ord, varav Moa säger 2187 av dessa. Matilda uttalar övriga 1873 ord. Detta innebär att Moa även i tvodden talar under ungefär 54 % av den transkriberade delen av podden medan Matilda talar cirka 46 % av tiden. Detta visar att fördelningen mellan deltagarna är närmast identisk i podden och tvodden. Därmed är Moa mer aktiv än Matilda vid båda tillfällena, om än med liten marginal.

Tabell 1: Talutrymme

Medium	Totalt antal ord	Antal ord Moa	Antal ord Matilda
Tvodd	4102	2212	1890
Podcast	4060	2187	1873

7.2 Initiativtagande

I tvodden finns det både en lista där programledarna räknar upp saker de irriterar sig på i sociala medier samt ett test där Moa testar om Matilda är beroende av sin smartphone. I dessa stycken sker byten av samtalsämnen, men jag har inte räknat med dem i min undersökning av initiativtagning. Jag har räknat med initiativet till själva händelserna, men inte vad som sker inom dem. För en förklaring för detta se punkt 6.2 i avsnittet Metod. I tvodden har jag funnit att Moa tar initiativet till att tala om ett nytt ämne fem gånger medan Matilda tar initiativet två. Båda tillfällena när Matilda är inblandad i initiativtagandet är något speciella, och jag har räknat med att båda programledarna tagit initiativ i dessa situationer.

Exempel 6

80. Mo: men med bloggar och allt det här så kommer ju även (.) en
 81. del hat
 82. Ma: mm
 83. Mo: sådär (.) har du upplevt det nångång? matilda
 84. Ma: ja ska vi börja me och snacka lite om de så kallade
 85. näthatet kanske
 86. Mo: aa

Ovan ser vi ett exempel på hur Moa försöker inleda ett nytt samtalsämne genom att ställa en direkt fråga till Matilda. Hon vill att Matilda för samtalet vidare genom att berätta om sina upplevelser av näthat. Detta går dock inte Matilda med på. Hon för in ett nytt initiativ med hjälp av en metakommentar, se rad 84. Hon kräver endast en bekräftelse av Moa innan hon själv börjar berätta om sin syn på näthat. Detta initiativ går bättre och ett samtal kring näthat uppstår. Senare i samtalet berättar dock Matilda om sina egna erfarenheter.

Exempel 7

460. Mo: ja. (.) ja matilda ehm (.) [vi]
461. Ma: [vi] har lite olika på nätet
462. finns det ju lite olika typer sociala medier typer man kan
463. stöta på
464. Mo: ja fast först tänkte jag faktiskt göra ett test på dig

Moa innehar turen från början men verkar inte veta var hon ska ta den och efter en kortare men märkbar paus tar Matilda initiativ för att ta över turen, men samtidigt har Moa hittat sin tråd och gör samma sak. Vanligtvis får den personen som först hade turen prata klart vid överlappande tal, men i denna situation avbryter sig Moa direkt när det överlappande talet uppstår. Matilda får genomföra sitt initiativ och påstår att det finns lite olika typer på sociala medier, ett påstående som inte kräver någon respons men som ändå räknas som gemensam kunskap med tidigare samtalsämnen i åtanke. Moa bekräftar denna kunskap men går raskt vidare med ett eget initiativ. Hon konstaterar helt enkelt att hon tänkte göra ett test på Matilda. Matilda har möjligheten att bejaka detta och i samband med det föra diskursen vidare, eller neka och i och med det ge en disprefererad respons.

Exempel 8

191. Mo: men nåt som är väldigt HARKLAR SIG trevligt det är ju
192. att man även får väldigt mycket kärlek
193. Ma: mm
194. Mo: via en blogg för störst är kärleken [ändå]
195. Ma: [mm]
196. Mo: ehm för även om jag också kan få såhär taskiga kommentarer
197. och jag hade nån ett tag som skrev inte såhär jätte- inte
198. mordhotade mig eller så men som skrev väldigt såhär man
199. märkte att han ville liksom trycka till och han .hh ville
200. gärna trycka ner mig och jag tog faktiskt reda på vem det
201. var för han hade ju ett alias såhär ett anonymt namn typ
202. men han hade lämnat sin riktiga mejladress så det var ju
203. bara för mig att googla en liten enkel googling där
204. Ma: vilken stjärna

Exempel 9

227. Mo: så jag fattade ju att det var han me:n jo det jag skulle
228. säga var att det kommer ju även mycket kärlek
229. Ma: mm

Ovan visar två urklipp ur tvodden initiativ från Moas sida. Det första initiativet blir accepterat av Matilda men sedan återgår Moa själv till ämnet de behandlade innan, det vill säga elaka kommentarer på bloggar. 34 rader senare gör hon ytterligare ett initiativ för att återuppta ämnet hon introducerade på rad 191-192.

I podcasten har jag funnit att Moa har tagit initiativ till nya samtalsämnen fyra gånger och Matilda två. En skillnad jämfört med tvodden är att det inte sker några krockar i ämnesintroduktionen (se exempel 6 och 7). Ytterligare en skillnad är att efter de två jinglarna så är ämnesbytet mer påtagligt än i övriga fall.

Exempel 10

119. Mo: men jag vill inte bara ha den personen i mitt flöde för då
120. missar jag så mycket annat
121. Ma: men nu affärsidé här eller affärsidé idé bara att
122. instagram ska funka som facebook
123. Mo: mm
124. Ma: för där kan man ju välja dölj från mitt flöde eller vad
125. det är (.) att man kanske har nån person som man inte kan
126. avfölja men att den person- för att det skulle vara
127. jätteotrevligt

Exempel 11

379. Mo: då har du kommit långt liksom kan jag tycka
380. Ma: det tycker jag med
Jingel 8 sekunder
381. Ma: alltså jag har kommit på att jag har ganska bra minne jag
382. kommer ihåg väldigt mycket saker från min barndom till
383. exempel. jag mi:nns eh mitt första minne är då är jag
384. kanske vad kan jag va ett och ett halvt lite mer

I exempel 10 och 11 kan vi se skillnader på hur ämnesbytet går till. I exempel 10 talar de om att avfölja bekanta vars bilder de inte vill se på Instagram. Matilda bygger vidare på detta och introducerar ämnet att Instagram borde vidareutveckla sin produkt och skapa samma funktion som Facebook har. Hon använder en metakommentar genom att berätta för lyssnarna att nu följer

en affärsidé eller åtminstone en utvecklingsidé. I exempel 11 sker bytet istället ganska abrupt. Samtalsdeltagarna använder jingeln som ett hjälpmedel för att smidigt kunna komma med ett initiativ som behandlar ett helt annat ämne än vad som tidigare behandlats.

Exempel 12

173. Mo: men du på tal om följningar och avföljningar och så på
174. instagram. jag har ju sett ett mönster och det är ju att
175. jag blir flitigt avföljd dom gånger jag skriver om roliga
176. saker som jag är väldigt glad över
177. Ma: mm
178. Mo: ehm och dom gånger då jag än dom gånger då jag (.)
179. m:öjligen vad man nu kan kalla det <promotar> saker som
180. jag gör

I exempel 12 så använder Moa en metakommentar för introducera nästa samtalsämne. Metakommentaren berättar för Matilda och lyssnarna varför det nya ämnet kommer just nu och hur hon kom att tänka på det. Matilda ger enbart en uppbackning som respons och Moa får fortsätta turen genom att utveckla sitt resonemang. Detta kanske hon inte riktigt räknat med då detta sker med tvekljud som *ehm*, pauser, utdragna stavelser och långsamt tal.

Tabell 2: Initiativtagande

Initiativtagare	Tvodd	Podcast
Moa	5	4
Matilda	2	2

7.3 Samtidigt tal

I tvodden finns en hel del överlappande tal. Vid 19 tillfällen talar båda samtalsdeltagarna samtidigt. Jag har inte inkluderat de tillfällen när någon av samtalsdeltagarna skrattar samtidigt som den andra talar. Som jag nämnt under avsnittet 3.1 Teori finns det flera anledningar till att samtidigt tal förekommer. Nedan diskuterar jag vilka anledningar som kan ha orsakat överlappningen i några av dessa situationer.

Exempel 13

61. Ma: eller såhär en instagram [typ]
62. Mo: [aa]

Detta är ett av flera exempel på överlappningar som sker i samband med uppbackningar. Ofta,

som i denna situation, lägger talaren som innehar turen till ett oväntat ord eller fortsätter sin tur på ett oväntat vis. Det finns också exempel som visar att den talare som innehar turen inte skapar några korta pauser mellan yttranden, och detta gör att uppbackningen överlappar det övriga talet.

Exempel 14

33. Ma: att alla håller på men då måste du vart ganska själv?
34. (.)
35. Ma: [alltså]
36. Mo: [som] bloggare menar du?

I exemplet ovan håller Matilda på att ställa en fråga om hur Moa upplevde tiden som blogg pionjär. Denna fråga får inget direkt svar utan följs av en kort paus. Detta kan tyda på att ett disprefererat svar kan bli aktuellt och Matilda inleder på rad 35 en möjlig reparation av sitt tidigare uttalande. Samtidigt ställer Moa en förtydligande fråga för att hon ska kunna svara på Matildas undran. I denna situation avbryter Matilda sin tur på rad 35 trots att hon var först på turen, något som skulle kunna bero på att hon fortfarande förväntar sig ett svar på sin fråga.

Exempel 15

363. Mo: henne hon ville ju bara synas i alla (.)
364. Ma: i alla [kanalerna]
365. Mo: [i alla] taggarna liksom

På rad 363 håller Moa på att berätta en historia när hon inte kommer på vilket ord hon letar efter. Efter en kort paus tar Matilda turen genom att fylla i ett passande ord för att stötta Moa då ifyllnader också fungerar som lyssnarstöd. Samtidigt som detta sker kommer Moa på ordet hon letat efter och vill ha tillbaka turen. Resultatet blir en överlappning.

I podcasten förekommer förhållandevis lite samtidigt tal, det händer betydligt mer sällan jämfört med i tvodden. Jag räknar till sex tillfällen där talet överlappas. Jag har gjort samma bedömning som med tvodden, alltså har jag inte räknat med de tillfällen när en av samtalsdeltagarna skrattar samtidigt som den andra talar.

Exempel 16

183. Ma: droppar det av några stycken. som att det liksom skulle
184. vara @åh gud va störikt@
185. Mo: [ah (x)]
186. Ma: [(x)]
187. Mo: men det är som att det är så det är som att det blir så

I exempel 16 ser vi att Moa upplever att Matildas turkonstruktionsenhet är slut och att hon därmed kan ta över turen. Matilda vill däremot fortsätta sin tur och därför uppstår samtidigt tal. Talet är dessutom ohörbart. Eftersom Moa var först på turen när det överlappande talet uppstod är det också hon som får fortsätta sin tur på rad 187.

Exempel 17

430. Ma: aa det är faktiskt för det här finns det inget kort på det
431. finns inget som såhär kan
432. Mo: näe
433. Ma: som jag kan ha fått det [ifrån
432. Mo: [men du är ju] högkänslig så du

Ovan ser vi att Moa förstår var Matilda vill komma och att hon efter det kommer nå slutet av en turkonstruktionsenhet. Antingen trodde hon att Matilda hade pratat klart efter "fått det" eller så vill hon skynda på det lite stakande resonemanget genom att ta över turen och själv utveckla möjliga anledningar till Matildas tidiga minne.

Exempel 18

326. Mo: jag vilja göra gud vad kul det verkar alltså att att jag
327. istället då för att bli missunnsam och avundsjuk vänder
328. till inspiration
329. Ma: ja men [verkligen]
330. Mo: [shit nu] jag blir jätteinspirerad av den här

I denna situation uppkommer överlappande tal på grund av att Matilda väljer att använda en instämmande uppbackning som är längre än en traditionell uppbackning. För Moa räcker ett *ja* som pådrivare och hon fortsätter därför sin tur innan Matilda hunnit slutföra hela sin uppbackning.

Tabell 3: Tillfällen samtidigt tal

Tvodd	Podd
19	6

7.4 Uppbackningar

I tvodden backar deltagarna upp varandra flitigt. Det finns ett sjuttioal uppbäckningar i transkriptionen.

Exempel 19

2. Ma: aa du började nog tidigare än mig jag började tvåtusentie=
3. Mo: aa=
4. Ma: lite efter den här bloggboomen (.) så jag kände väl såhär

Första uppbäckningen i transkriptionen kommer redan på rad 3. Detta är en uppbäckning som visar att Moa bekräftar det som Matilda säger. Hon har rätt i att Moa började blogga tidigare och kan då gå vidare i sitt resonemang. Här ser vi att turtagningen går snabbt, yttrandena är sammanbundna utan paus. Man hade kunnat tro att Matilda närmade sig en turbytesplats efter hon sagt "tvåtusentie" men hon fortsätter sin tur på rad 4. Tack vare att alla yttranden kommer så direkt inpå varandra uppstår inget överlappande tal i denna situation.

Exempel 20

20. Mo: hända för en *bloggare för att* de lockar så många läsare=
21. Ma: mm=
22. Mo: såatt då verkligen (.) boomade min blogg jag fick

Denna uppbäckning flikas in i en väldigt lång tur. Moa har uttalat 122 ord utan att Matilda sagt något. Även här går turtagningen fort och Matildas kvittering om att hon har lyssnat på den långa turen flikas snabbt in innan Moa återupptar sin tur och fortsätter. Att deltagarna använder långa turer återkommer då och då i samtalet. De talar då ostört utan uppbäckningar, även om talaren pausar eller stakar sig.

Exempel 21

428. Ma: då går det åt väldigt mycket tid åt tyda vad är det den
429. här personen
430. Mo: aa
431. Ma: kryptiskt försöker [säga] till mig
432. Mo: [aa]

I exempel 21 ser vi hur det kan se ut när uppbackningarna inte sker i en turbytesplats. Den första uppbackningen på rad 430 sker inte i en turbytesplats, men eftersom Matilda av någon anledning pausar så uppstår ändå inte samtidigt tal. Däremot krockar talet på rad 431 och 432. Inte heller då sker uppbackningen i en turbytesplats.

Exempel 22

504. Ma: amen jag känner jag vet inte det är när jag går hemifrån
505. så är det nycklarna med pengarna med smartphonen med
506. fulladdad. den får inte jag kan i- ibland har jag suttit i
507. hallen och väntat på att den ska ladda upp sig lite
508. Mo: mm
509. Ma: mm

I exempel 22 håller Moa på att testa Matildas mobilvanor. Här ser vi en situation där Matilda berättar om att hennes telefon måste ha mycket batteri när hon ska gå hemifrån. På rad 508 backar Moa upp henne med ett *mm* men där fungerar inte uppbackningen då Matilda inte fortsätter sin tur. Hon upprepar istället *mm* (vilket jag inte räknat som en uppbackning) som berättar för Moa att det är dags att fortsätta med testet.

I podden finns det betydligt färre uppbackningar. Jag räknar till drygt 30 stycken.

Exempel 23

3. Mo: jag har hittat en ny app
4. Ma: aa
5. Mo: där man då kan kartlägga sina följare på instagram
6. Ma: äej jag vet att *du har den här*

I detta exempel ser vi att Moa berättar om en ny app hon hittat. Uppbackningen fungerar som instämmande. Att Matilda inte valde en nyhetsmarkör som uppbackning ger dock en känsla av att hon redan vet att Moa skaffat en ny app och istället backar upp för att Moa ska berätta för lyssnarna som inte har en aning om vad det är för app. Detta bekräftas på rad 6.

Exempel 24

375. Mo: stunder av missunnsamhet och så vidare men att verkligen
376. faktiskt äej jag vet inte vad jag vill säga *men* just det
377. här att det är en jåkla gåva att känna glädje med andra
378. Ma: men precis
379. Mo: då har du kommit långt liksom kan jag tycka

I exempel 24 är Moa inne i ett långt yttrande där hon fått tala ostört utan uppbackningar eller inflikningar från Matilda. När uppbackningen väl kommer (på rad 378) är den starkt instämmande.

Exempel 25

18. Mo: och det var lite roligt när jag gick in och kollade då
19. såhär vilka som för man kan även se eh vilka jag följer
20. och om dom följer mig tillbaka
21. Ma: mm
22. Mo: och genom åren har det ju vart så liksom att jag har
23. träffat såhär andra kanske andra bloggare eller såhär
24. bekanta eller så och så har man börjat prata och börjat

Detta är ett exempel på hur den vanligaste uppbackningen i podden används. Moa och Matilda använder uppbackningen *mm* 14 gånger under de 20 minutrar jag transkriberat. Man hittar ofta uppbackningen vid en turbytesplats men talaren fortsätter sin tur efter uppbackningen.

Exempel 26

59. Mo: här hade slutat följa mig det kändes lite otrevligt
60. samtidigt som jag kan känna att jag önskar att jag vågade
61. vara likadan
62. Ma: ja:
63. Mo: för jag är skitmesig när det gäller instagram

I exempel 26 berättar Moa om att hon har svårt att avfölja personer på Instagram. Matilda backar upp med en instämmande uppbackning och genom att dra ut på stavelsen förmedlar hon känslan av att hon verkligen vet vad Moa pratar om och att hon känner igen sig.

För att ge läsaren en mer övergripande bild av uppbackningarnas förekomst i samtalen följer här en tabell som visar uppbackningarnas frekvens. Sedan följer en tabell som visar vilka uppbackningar som förekommer i samtalen.

Tabell 4: Fördelning av uppbackningar (totalt antal inom parantes)

Uppbackare	Tvodd (76)	Podcast (32)
Moa	45	10
Matilda	31	22

Tabell 5: Variation av uppbackningar

Variation av uppbackning	Tvodd	Podcast
Aa	29	5
Mm	26	14
Nä	6	1
Hm	1	-
Men aa	1	-
Aa nä	1	-
Ja precis	1	-
Ja	4	3
Ja men precis	2	1
Aha	1	-
Absolut	1	-
Jaha	1	-
Nej	1	3
Ja ja	1	-
Men verkligen	-	1
Ja men verkligen	-	1
Näe	-	1
Men precis	-	1
Ja aa	-	1

8. Diskussion

I detta avsnitt diskuteras studiens resultat utifrån dess syfte och frågeställningar. Jag kommer att diskutera vad som kännetecknar dessa samtal samt att se hur överlappande tal uppkommer och hur deltagarna backar upp varandra i respektive samtal. Dessutom vill jag se om någon av samtalsdeltagarna tar på sig rollen som samtalsledare och om de är medvetna om samtalens publik.

Något som är ett gemensamt kännetecken för samtalen är att de båda går in under Mårtenssons (1989) kategori ämnesbundet småprat, men båda samtalen har dessutom inslag av vardagligt småprat. Som tidigare nämnt har samtalen förbestämda samtalsämnen samtidigt som form och ton är avspänd och vardaglig. Detta ser man exempelvis på att samtalsdeltagarna stakar sig, upprepar sig, använder tvekljud som *ehm* och liknande. Påståendet om att samtalen har drag av vardagligt småprat baserar jag på de ämnen som behandlas i programmen. För att ett samtal ska kännetecknas som vardagligt småprat brukar ämnena vanligtvis inte intressera andra än samtalsdeltagarna själva. Ett exempel på ett sådant ämne i podden är när programledarna talar om sina första minnen och ett exempel ur tvodden är testet om Matildas telefonvanor.

Exempelvis så berättar Moa i anslutning till testet att hon tar med sin telefon in på toaletten. Dessa samtalsämnen vill jag inte påstå har ett allmänintresse och därför anser jag att samtalen går in under vardagligt småprat. Dessutom uppkommer inga situationer där de tycker olika. Detta är också typiskt för vardagligt småprat, att man undviker ämnen som kan leda till konfrontationer. Samtalet varierar mellan att ha snabba turbyten och att någon av samtalsdeltagarna dominerar samtalet vilket också ger en vardaglig känsla. Det finns inga givna turtagningsregler utan mönstret förändras i takt med att samtalen fortlöper.

Samtalet i podcasten kännetecknas av att samtalsdeltagarna talar i lugn och ro med få överlappningar. Samtalsdeltagarna tar ofta korta pauser i sina yttranden men trots det tar lyssnaren inte över turen. De tydliggör ofta att de byter ämne genom att använda metakommentarer som *på tal om...* eller *men nu affärsidé här*. Detta gör det lätt för publiken att hänga med i samtalet. Moa säger något fler ord än Matilda men detta gör inte nödvändigtvis att hon talar mer än Matilda. Som jag diskuterade i avsnittet Metod så kan längden på orden påverka detta resultat.

Tvodden kännetecknas också av att samtalet går lugnt till men inte riktigt lika lugnt som podden. Det finns fler överlappningar, fler uppbackningar och samtalsdeltagarna talar ofta med förställd röst. De imiterar, uttrycker ironi och irritation och för att klargöra sin poäng. Även i tvodden säger Moa fler ord och tar fler initiativ till nya samtalsämnen. Däremot sker inte ämnesskiftandet lika smidigt som i podden. Det förekommer metakommentarer som *ska vi börja med att snacka lite om...* och *på tal om...* men det händer att de inte accepterar den andres initiativ. En gång motsätter sig Matilda Moas initiativ och en gång blir det tvärtom.

I podden tar Moa fler initiativ till nya samtalsämnen och nämner Matilda med namn, vilket inte sker omvänt. Detta gör att hon kan upplevas som aktivare och mer bestämd i samtalet. Genom att ta initiativ till nya ämnen är det hon som kontrollerar innehållet i samtalet samtidigt som hon för det framåt. Detta skulle kunna göra att hon fungerar som en slags samtalsledare. Att Matilda står för 22 av de 32 uppbackningarna i podden bekräftar detta om man har en traditionell syn på mediasamtal då Heritage (refererad i Mårtensson 1989) menar att programledaren ofta undviker uppbackningar, utrop och svarsord. Mårtensson (1989) menar å andra sidan att i offentliga privatsamtal använder ofta programledaren många uppbackningar för att stötta sin samtalspartner. Det gör i så fall att samtalsdeltagarna snarare delat upp samtalsledarens uppgifter: Moa för samtalet framåt och kontrollerar innehållet medan Matilda backar upp för att stötta sin samtalspartner.

I tvodden är det däremot Moa backar upp flitigast. Hon backar upp 45 gånger under samtalet medan Matilda backar upp 31 gånger. Som jag nämnde i förra stycket är det vanligt att programledaren backar upp sina samtalspartners mycket i offentliga privatsamtal, och detta tillsammans med att Moa säger något fler ord och att hon tar fler initiativ till nya ämnen talar för att hon fungerar som samtalsledare i detta samtal.

Samtalsdeltagarnas användning av uppbackningar är olika i de båda samtalen. I podden finns det ett trettiootal uppbackningar medan det i tvodden finns över sjuttio. En tänkbar anledning till detta skulle kunna vara relaterat till den yttre kontexten då podden spelas in i Moas sovrum. Detta kan göra att deltagarna känner sig trygga där och behovet av ständig uppmuntran inte finns på samma sätt som i tvodden som spelas in i en studio, en miljö som är ny för duon. Hur många olika uppbackningar som används skiljer sig också något åt i programmen. I tvodden använder deltagarna 14 olika uppbackningar medan de använder elva olika i podden. Green-Vänttinen (2001) menar att variation i uppbackningarna visar på en engagerad lyssnare och att fler olika uppbackningar ger mer innehåll. Med detta i åtanke skulle Moa och Matilda kunna tänkas vara något mer alerta och engagerade i tvodden, något som också skulle kunna vara kontextrelaterat. Det är en ny och spännande situation för dem och detta skulle kunna göra att de engagerar sig mer i samtalet än vad de gör i podden.

Green-Vänttinen (2001) kom fram till att neutrala *mm* var den vanligaste uppbackningen i de radioprogram hon undersökte och jag kom fram till ett liknande resultat i min studie. I podden var *mm* den klart vanligaste uppbackningen och i tvodden var *mm* vanligt förekommande men det instämmande *aa* var ännu vanligare. Anledningen till detta skulle också kunna vara kopplad till kontexten. Man kan tänka sig att instämmande uppmuntran skapar samhörighet på ett annat sätt än ett neutralt *mm*, något som kan behövas i en situation där de känner sig ovana. Att neutrala *mm* blev den vanligaste uppbackningen i podden kan bero på att de känner sig trygga nog för att lämna över bedömningen av vad som sägs till publiken som lyssnar. Detta visar på att Heritages (refererad i Mårtensson 1989) resonemang om att reportern i nyhetssamtal ofta avsäger sig rollen som mottagare har viss relevans även i detta sammanhang.

Green-Vänttinen (2001) kom fram till att det som kännetecknade radiosamtalen i hennes studie var att det fanns perioder då det inte förekom någon uppbackning samt att deltagarna började backa upp varandra när samtalet hade pågått en stund. Detta stämmer inte överens med mina resultat då uppbackningarna startar redan på rad 4 i podden och på rad 3 i tvodden. Påpekas bör att mina transkriptioner inte börjar samtidigt som samtalen, men det är enbart presentationerna

som är uteslutna. Presentationerna är troligen manusbundna och därför går det att anta att det inte finns samma motivation för deltagarna att backa upp varandra. Däremot så förekommer det långa turer utan uppbackningar i både podden och tvodden, men det är mer vanligt förekommande i podden.

Jag nämnde i punkt 6.3 i avsnitt Metod att jag inte inkluderar icke-verbala uppbackningar i min analys. Anledningen till detta är att jag inte har någon möjlighet att veta om de använder icke-verbala uppbackningar, som exempelvis att nicka eller skaka på huvudet, i podden. I tvodden använder samtalsdeltagarna både verbala och icke-verbala uppbackningar. Det gör att man kan anta att icke-verbala uppbackningar förekommer även i poddsamtalen. Däremot visar detta att det ena inte utesluter det andra i samtalen. Samtalsdeltagarna backar ofta upp varandra verbalt trots att de använder icke-verbala gester i tvodden vilket visar att de icke-verbala uppbackningarna inte ersätter de verbala. Därmed är det ändå möjligt att uttala sig om uppbackningarnas frekvens i samtalen.

Andelen överlappande tal ser väldigt olika ut i samtalen. I podden förekommer överlappande tal endast sex gånger medan det i tvodden förekommer 19 gånger. Detta kan ha att göra med att även antalet uppbackningar skiljer sig åt i samtalen då flera av tillfällena med överlappande tal beror på att lyssnaren backar upp talaren. En annan vanlig anledning till att överlappande tal sker är att lyssnaren försöker ta turen innan den som innehar turen nått en turbytesplats. I podden händer detta fyra gånger av totalt sex tillfällen med samtidigt tal. Däremot ser man i tvodden hur dessa två orsaker sammanfaller då uppbackningar som orsakar samtidigt tal infaller just i slutet av ett yttrande. Hämmäläinen (2013) fann samma mönster i ett av sina analyserade tv-program.

I podden finns bara ett tillfälle då överlappande tal sker på grund av att båda samtalsdeltagarna försökt ta turen samtidigt. Detta visar att samtalen är lugnt och att samtalsdeltagarna inte tävlar om vem som ska ta turen närmast. De litar på att de kommer få möjligheten att få berätta om sina tankar och åsikter. I tvodden är det vanligare att Moa och Matilda skapar samtidigt tal i början av en tur. Ibland beror det på förtydliganden men också på grund av uppbackningar eller att båda vill ha turen. Oftast sker dock det överlappande talet i slutet av turer i form av uppbackningar, när lyssnaren tror att talaren har pratat klart och som lyssnarstöd i form av ifyllningar. Detta är också ett gemensamt drag med ett av Hämmäläinen (2013) tv-program. Hon fann också att överlappande tal ofta uppkom vid en turbytesplats där lyssnaren ville ta över turen samtidigt som talaren fortsatte att tala.

Att Moa och Matilda är medvetna om publiken som lyssnar och tittar är något som ibland blir synligt i samtalen, något som enligt Nylund (2000) kännetecknar mediesamtal. I avsnittet Resultat och analys diskuterade jag ett exempel på detta. I den situationen är det Matildas val av uppbackning som gör att den dubbla mottagaranpassningen blir synlig. I exemplet, som kommer ur podden, väljer Matilda att använda en instämmande uppbackning när Moa berättar att hon hittat en ny app. Det väntade hade varit att använda en nyhetsmarkör som *jaha*. Dessutom är Moas yttrande också tänkt till publiken som sitter hemma, vilket bekräftas sig i kommande yttranden. Eftersom de redan diskuterat appen tidigare hade det inte funnits någon anledning att presentera den som hon gör om hon inte hade utfört en dubbel mottagaranpassning. Att de anpassar sina yttranden efter publiken stämmer med Hutchbys (2006) iakttagelser. Han fann att programledarna ofta talade med två mottagare i åtanke och detta syns även i mitt material.

Moa benämner Matilda vid namn vid flera tillfällen och det kan också vara ett tecken på att publiken finns i åtanke. Eftersom de bara är två samtalsdeltagare är det annars onödigt att benämna varandra med namn. Som jag tidigare nämnde använder samtalsdeltagarna ofta metakommentarer så som *på tal om...* för att tydliggöra ämnesbyten. Detta är också ett resultat av dubbel mottagaranpassning då det underlättar för publiken att följa med i samtalet samtidigt som det inte är nödvändigt för dem själva. Samtalsdeltagarna själva hade troligtvis kunnat följa med i ämnesbytena utan problem även utan metakommentarer.

8.1 Framtida forskning

Jag har i denna uppsats undersökt samtalen i en podcast och en tvodd för se om och hur de skiljer sig från varandra. I framtiden vore det intressant att undersöka om resultatet skulle bli detsamma med ett större material. Då hade man kunnat dra mer generaliserande slutsatser om hur samtalen ser ut. Det vore också intressant att undersöka om det finns några samtalsmönster som flera podd- och tvoddskapare har gemensamt.

9. Slutsatser

Inledningsvis vill jag påpeka att materialet i denna studie är för litet för att jag ska kunna dra några generaliserade slutsatser. Det jag diskuterar nedan samt i avsnittet Diskussion är vad jag sett i just dessa samtal men det är möjligt att resultatet hade blivit annorlunda med exempelvis andra samtalsdeltagare eller ett större material.

Det finns både likheter och skillnader mellan samtalen. De största skillnaderna är antalet uppbackningar och samtidigt tal. I tvodden förekommer både fler och mer varierande

uppsbackningar samtidigt som andelen överlappande tal är högre än i podcasten. Ett drag som kännetecknar de båda samtalen är att de tillhör kategorin ämnesbundet småprat, men med inslag av vardagligt småprat. Båda samtalen går lugnt till trots att podden upplevs något lugnare än tvodden. Andra kännetecknande drag är att deltagarna förställer rösten i olika funktioner och att de använder metakommentarer för att tydliggöra ämnesskiften för publiken.

Moa gör en del av de saker som en samtalsledare normalt brukar ansvara för, exempelvis initiera nya ämnen och föra samtalet framåt. Däremot är Matilda en flitigare uppsbackare i podden, vilket gör att de delat upp samtalsledarens uppgifter i det samtalet. I tvodden är Moa den flitigare uppsbackaren samtidigt som hon tar fler initiativ. Detta gör att hon fungerar som samtalsledare i detta samtal. Det går att se i samtalet att deltagarna är medvetna om att det sitter en publik hemma och tittar eller lyssnar. Detta syns i metakommentarerna vid ämnesbyten, att de nämner varandra med namn och att de väljer vissa ord och formuleringar som förtydligar för en utomstående men som är överflödiga för dem själva.

Källförteckning

Primärmaterial

iTunes (2014) *Moa&Matilda Följare och avföljare* <https://itunes.apple.com/se/podcast/foljare-och-avfoljare/id635737508?i=321868002&mt=2> Hämtad 2015-12-15

SVT (2014) *Tvodd med Moa och Matilda. Avsnitt 7* <http://www.svtplay.se/video/2524226/tvodd-med-moa-och-matilda/tvodd-med-moa-de-bruin-och-mathilda-magnisson-avsnitt-7> Hämtad 2015-12-06

Tryckta källor

Ekström, Mats & Moberg, Ulla (2008) *Samtalsanalys (CA) i mediastudier. I: Ekström, Mats (red) Mediernas språk*. Malmö: Liber AB

Green-Vänttinen, Maria (2001) *Lyssnaren i fokus. En samtalsanalytisk studie i uppbackningar*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland

Heritage, John (1984) *Garfinkel and Ethnomethodology*. Cambridge: Polity Press

Hutchby, Ian (2006) *Media talk. Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press

Mårtensson, Eva (1989) *Offentliga privatsamtal – en modern massmediegenre. I: Carlsson, Ulla (red) Språket i massmedierna. En antologi från NORDICOM-Sverige*. Göteborg: Göteborgs Universitet

Norrby, Catrin (2014) *Samtalsanalys. Så gör vi när vi pratar med varandra*. Lund: Studentlitteratur AB

Nylund, Mats (2000) *Iscensatt interaktion. Strukturer och strategier i politiska mediesamtal*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland

Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (2014) *Massmedier. Nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*. Stockholm: Ekerlids förlag

Elektroniska källor

Andersson, Isabell & Folcker, Sebastian (2015) *Tvodden – framtidens resurssnåla tv-format? En kvalitativ studie över SVT:s anpassning till det digitala skiftet*. Examensarbete. Stockholm:

Södertörns högskola <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:843110/FULLTEXT01.pdf>

Hämtad 2015-12-15

Apple (2015) *Upptäck podcaster*. <http://www.apple.com/se/itunes/podcasts/discover/> Hämtad

den 25 november 2015

Bruin, Moa de (2015) *Personligt*. <http://spiderchick.nu/> Hämtad 2015-11-25

Djerf, Kristin (2014) Så många lyssnar på podcast. *Dagens media* 5 mars 2014.

<http://www.dagensmedia.se/nyheter/dig/article3809756.ece> Hämtad 2015-11-26

Goodwin, Charles & Heritage, John (1990) Conversation Analysis. *Annual Review of Anthropology* Vol. 19: 283-307 <http://www.jstor.org/stable/2155967> Hämtad 2015-11-29

Goodwin, Charles & Duranti, Alessandro (1992) Rethinking context: an introduction. I:

Goodwin, Charles & Duranti, Alessandro (red) *Rethinking context: Language as an Interactive Phenomenon*. Cambridge: Cambridge University Press.

https://books.google.se/books?hl=sv&lr=&id=Jh59S6WIS98C&oi=fnd&pg=PR8&dq=charles+goodwin+duranti&ots=bAIwR2793X&sig=hVdhUhsbz9ITVHBZFIwNeFyA7Q&redir_esc=y#v=onepage&q&f=true Hämtad 2015-12-10

Gustavsson, Linda & Borg, Torbjörn (2014) *Moa och Matilda gör program för SVT*.

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=97&artikel=5998694> Hämtad 2015-11-25

Helmersson, Dicte (u.å.) Poddsändning. I: *Nationalencyklopedin*.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/poddsändning> Hämtad: 2015-11-10

Heritage, John & Atkinson, Maxwell (1984) Preference organization. I: Atkinson, Maxwell &

Heritage, John (red) *Structures of a Social Action. Studies in Conversation Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.

https://books.google.se/books?id=IYIMNqYwBUIC&lpg=PR7&ots=PWxx6x_iky&dq=heritage%20atkinson%201984&lr=&hl=sv&pg=PA53#v=onepage&q&f=false Hämtad 2016-01-06

- Hämäläinen, Elina (2013) *Turtagning, överlappning, skratt och samtalsstöd i tre tv-program*. Avhandling pro gradu. Tammerfors: Tammerfors universitet.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/84685/gradu06803.pdf?sequence=1> Hämtad 2015-11-30
- Institutet för språk och folkminnen (2014) *Nyordslista 2014*.
<http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.cbc0f5b1499a212bbf1d2a/1419832595190/nyordslista+2014.pdf> Hämtad 2015-11-26
- Jham, Bruno, Duaes, Gabriela, Strassler, Howard & Sensi, Luis (2007) Joining the podcast revolution. *Journal of Dental Education* 72(3): 278-281
<http://www.jdentaled.org/content/72/3/278.full.pdf+html> Hämtad 2015-11-25.
- Karlsson, David (2013) *Podcast-radio: Filip och Fredrik vs. Gert Fylking*. Examensarbete. Stockholm: Stockholms universitet. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:628651/FULLTEXT01.pdf> Hämtad 2015-12-18
- Landgren, Pernilla (2014) *Podcaster ur ett samtalsanalytiskt perspektiv: En studie av två podcastsamtal*. Examensarbete. Västerås: Mälardalens högskola. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:750765/FULLTEXT01.pdf> Hämtad 2015-12-18
- Linell, Per & Gustavsson, Lennart (1987) *Initiativ och respons. Om dialogens dynamik, dominans och koherens*. Linköping: Universitetet i Linköping. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:749135/FULLTEXT01.pdf> Hämtad 2015-12-15
- Mediemätning i Skandinavien (2015) *Månadsrapport Augusti 2015*. http://mms.se/wp-content/uploads/_dokument/rapporter/tv-tittande/manad/2015/M%C3%A5nadsrapport_2015-08.pdf Hämtad 2015-11-28
- Sacks, Harvey, Schegloff, Emanuel A & Jefferson, Gail (1974) A Simplest Systematics for the Organization of Turn-Taking for Conversation. *Language*, Vol. 50, No. 4, Part 1: 696-735
<http://www.jstor.org/stable/412243> Hämtad 2015-11-25
- Schegloff, Emanuel (1993) Reflections on quantification in the study of conversation. *Research on Language and Social Interaction* 26 (1): 99-128
http://www.researchgate.net/profile/Emanuel_Schegloff/publication/232584152_Reflections_on

[_quantification_in_the_study_of_conversation/links/548e6f200cf214269f243ad9.pdf](#) Hämtad
2015-12-04

Schegloff, Emanuel (2000) Overlapping talk and the organization of turn-taking. *Language in Society* Vol. 29 (1): 1-63. <http://www.jstor.org/stable/4168983> Hämtad 2015-12-09

Tracy, Karen (1993) It's an interesting article! *Research on Language and Social Interaction* 26 (2): 195-201
http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15327973rlsi2602_5#.Vm_0KvnhDWI Hämtad
2015-12-04

Bilaga 1. Lista ur Tvodd med Moa och Matilda

287. Mo: ja. ehm och då blir det ju viktigt hur man uttrycker sig
288. och så och f- ehm vi har ju en lista här på lite saker som
289. vi tycker är lite störiga
290. Ma: men precis vi märker ju att det finns saker som du som
291. både du och jag reagerar på som lite irriterande
292. Mo: ja precis och störigt i sociala medier har vi skrivit här
293. som rubrik. och (.) jag tycker det är lite jobbigt när
294. folk skriver kramar om inom stjärnor
295. Ma: innan du hade berättat det här för mig att det fanns dom
296. som gjorde det var jag lyckligt omedveten *om* jag har
297. däremot stött på det här med styrkekram
298. Mo: aa
299. Ma: tusen gånger. det är väl ungefär samma samma sak man
300. skickar en kram en virtuell
301. Mo: st-
302. Ma: kra:m
303. Mo: styrkekram vad är en styrkekram?
304. Ma: en väldigt *hård kram jag vet inte*
305. Mo: aa nä
306. Ma: nä men det är nåt som folk använder när dom ska va såhär
307. jag förstår att det är jobbigt men här skickar jag lite
308. kärlek till dig
309. Mo: aa stackars dig. styrkekram
310. Ma: eller bara styrkekram
311. Mo: aa men även den här kramar om då asså man kan ju faktiskt
312. bara skriva kram tänker jag. men den här kramar om då är
313. det liksom som att jag vill att du: att du ska visualisera
314. hur jag liksom (.)kanske hur jag kommer upp bakifrån
315. Ma: jag är stora skeden (x)SKRATTAR
316. Mo: och kramar om. ja precis eller hur då ett par ligger såhär
317. i skeden ja och kramar om jag tycker den känns lite
318. Ma: lite intimt
319. Mo: jag vill inte ha den där kramen!
320. SKRATT
321. Ma: *jag vill bara ha* en helt vanlig kram!
322. Mo: ja bara en kram och kanske ett uttropstecken

323. Ma: ja
324. Mo: ja precis
325. Ma: .hh sen finns det ju dom som använder hashtags
326. Mo: mm
327. Ma: på sociala medier så är det ju så att man en hashtag är ju
328. till för att sätta nån typ av etikett jag har skrivit om
329. det här jag har varit ute och sprungit eller nåt vad jag
330. än gjorde. och så tänker jag att det här vill jag dela med
331. mig av till andra som också gillar att springa så då
332. kanske jag tagar med löpning.
333. Mo: mm eller om man är på ett event då kan man ju bli uppmanad
334. att tar man bilder under kvällen så kan man hashtagga med
335. det här eventet eventets namn då så att andra som varit på
336. det här eventet kan gå in på den här tagen och hitta dom
337. andra då som var där.
338. Ma: mm
339. Mo: då fyller ju hashtag ett väldigt bra syfte
340. Ma: ja men precis
341. Mo: ja sen så finns det ju då ett utbrett missbruk skulle jag
342. vilja säga
343. Ma: SKRATTAR
344. Mo: kring dom här hashtaggarna ehm (.) ja det går ju lite i
345. inflation med hashtags i vissa forum (.) [och]
346. Ma: [kan] du ge ett
347. exempel? av hur det kan se ut
348. Mo: SKRATTAR ja men det kan ju va såhär som du sa att nån är
349. ute och springer och hashtaggas då med @löpning träning
350. svettas styrka fitgirl@
351. Ma: endorfiner=
352. Mo: @welltrained girl endorfiner@ eh asså det är allt
353. Ma: (x)
354. Mo: ja men precis och ehm det är ett exempel det var nån som
355. berättade det var en tjej som då hade fotat sig och sen
356. taggat med @swedish girl russian girl danish girl@
357. Ma: polish girl
358. Mo: @polish girl!@
359. SKRATT

360. Mo: *asså* och det blev bara såhär vilken nationalitet är du
361. Ma: och varför vill du säga allt det här (x)
362. Mo: ja ja asså hon gav väl blanka tusan i i vem som hittade
363. henne hon ville ju bara synas i alla (.)
364. Ma: i alla [kanalerna]
365. Mo: [i alla] taggarna liksom
366. Ma: ja men precis. näe men dom som även istället för att
367. skriva nånting använder amen det dom hade tänkt och skriva
368. sätter hashtag framför varje ord
369. Mo: aa
370. Ma: jag hashtag
371. Mo: ja
372. Ma: går hashtag. aa nä men det är bara såhär vad håller ni på
373. med?=
374. Mo: aa=
375. Ma: för det kommer inte ge dig nånting
376. Mo: nej nämen precis jag kan tycka att hashtags är bra om man
377. faktiskt man kan kategorisera en grej eller två och sen
378. kan de va eh en del använder hashtags ironiskt då det kan
379. jag göra ibland
380. Ma: mm
381. Mo: det är dom två grejerna jag tycker sen blir det lite kan
382. det bli lite [(x)]
383. Ma: [enligt] oss
384. Mo: enligt oss. mm något annat som är störande är när folk
385. skriver med för många @utropste::cken@
386. Ma: ja men precis
387. Mo: för det är ju så ordet blir när man skriver så många
388. utropstecken
389. Ma: om vi ser här för många utropstecken och sen är det (.)
390. tio utropstecken då är det ju som att den här meningen
391. skriks
392. Mo: aa
393. Ma: ganska otrevligt till mig
394. Mo: aa
395. Ma: nämen åh vad [obehagligt]
396. Mo: [ouph]

397. Ma: *ja*

398. Mo: men jag tror inte alla förstår det jag såg ett jättebra
399. exempel på Facebook=

400. Ma: aha=

401. Mo: det var en kompis som hade skrivit något om att (.) ja nåt
402. i alla fall som hon ville ha stöd i då eh alla massa
403. människor gick in och skrev peppande och såhär och då var
404. det en då som gick in å (.) efter varje mening så var det
405. tio utropstecken

406. Ma: mm

407. Mo: hon skrev väl ganska snälla grejer men hon lät så arg för
408. att hon satte så många utropstecken och då började folk
409. reagera på det här men gud varför är du så arg liksom
410. varpå hon svarar @men jag är inte arg@ tio utropstecken
411. SKRATT

412. Mo: och då var det liksom människor som fick förklara för
413. henne att men du upplevs som som väldigt arg. när du
414. sätter så många utropstecken

415. Ma: det känns ju som att man skickar ut befallningar @du är
416. snäll!@

417. Mo: aa

418. Ma: *fast* det låter inte alls som att man tycker det

419. Mo: nä nej så att ehm (.) dra ner på utropstecknena skulle vi
420. säga. oftast behöver man ens utropstecken alls

421. Ma: nä

422. Mo: nej

423. Ma: men så finns det ju dom som missar att sätta (.) sätta
424. punkt sätta någon typ av skiljetecken alls

425. Mo: mm

426. Ma: så att allting man skriver är som en lång mening utan stor
427. bokstav och utan så då blir det nästan som att man måste
428. då går det åt väldigt mycket tid åt tyda vad är det den
429. här personen

430. Mo: aa

431. Ma: kryptiskt försöker [säga] till mig

432. Mo: [aa]

433. Ma: hur är meningen uppbyggd?

434. Mo: ja men precis annars så är kommatecken också ett missbruk
435. Ma: mm
436. Mo: och folk som använder då istället för punkt punkt punkt
437. använder kommatecken kommatecken kommatecken
438. Ma: aa de är jättekonstigt för=
439. Mo: aa=
440. Ma: det känns ju som grunden i språket är mening punkt
441. Mo: mm
442. Ma: inte mening kommatecken ingenting
443. Mo: nä. sen så har vi då emojis använder ju alla idag
444. Ma: [ja visst]
445. Mo: [jag kan] tycka att dom är väldigt trevliga
446. Ma: ja det kan jag också tycka. jag kan va lite kanske på
447. gränsen till att ha för många. för jag tycker det finns
448. många som passar till det jag vill säga
449. Mo: aa
450. Ma: men det finns också dom som bygger har som sport att bygga
451. jättelånga rebusar av det här eller
452. Mo: ja:
453. Ma: ibland har man också missförstått vad den här emojin
454. kanske vill säga
455. Mo: mm
456. Ma: så man kan säga en sak i text och sen har man nån annan
457. liten figur som säger raka motsats
458. Mo: ja. så spara lite på emojisarna säger vi
459. Ma: gör gärna det